

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΔΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΙΔΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

## ΕΝΟΤΗΤΑ 9

### Πρώτες προσπάθειες των επαναστατημένων Ελλήνων για συγκρότηση κράτους

#### Μορφές πολιτικής οργάνωσης με τοπικό χαρακτήρα:

##### ► Ανάγκες της επανάστασης:

- Ανεφοδιασμός των ελληνικών στρατευμάτων.
- Πολιτική οργάνωση των περιοχών που απελευθερώνονταν.
- Ανάγκη διαχείρισης των εθνικών γαιών ή εθνικών κτημάτων.

##### ► Τις παραπάνω ανάγκες ανέλαβαν να καλύψουν διάφοροι τοπικοί οργανισμοί:

1. Πελοποννησιακή Γερουσία: Συστάθηκε με πρωτοβουλία Πελοποννησίων προεστών, δίχως τη συμμετοχή κανενός άλλου φορέα του Αγώνα.

2. Γερουσία της Δυτικής Χέρσου Ελλάδος: Είχε επικεφαλής τον Φαναριώτη πολιτικό Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο.

3. Άρειος Πάγος: Διοικούσε την Ανατολική Στερεά Ελλάδα και είχε επικεφαλής τον Φαναριώτη Θεόδωρο Νέγρη.

• Καλοκαίρι 1821: Φθάνει στην Πελοπόννησο ο Δημήτριος Υψηλάντης ως εκπρόσωπος του αδερφού του, για να αναλάβει την ηγεσία του Αγώνα· πολλοί οπλαρχηγοί και Φίλικοι συσπειρώνονται γύρω του ενάντια σε Φαναριώτες, προεστούς και ιεράρχες που επιθυμούσαν την εξουσία· τα πράγματα οδηγούσαν σε σύρραξη και μόνο την τελευταία στιγμή αποφεύχθηκε χάρη στον **Κολοκοτρώνη**.

#### Η Α΄ Εθνοσυνέλευση:

• Ανάγκη ενιαίας διεύθυνσης της επανάστασης → **κατάργηση** τοπικών οργανισμών.

• Εκλογές για ανάδειξη **αντιπροσώπων** σε Εθνική Συνέλευση με στόχο τη δημιουργία **κεντρικής διοίκησης**.

• **Α΄ Εθνοσυνέλευση** (Δεκέμβριος 1821 - Ιανουάριος 1822, **Επίδαυρος**) → Ψήφιση **πρώτου ελληνικού συντάγματος** (σύνταγμα της Επιδάυρου).

##### • Χαρακτηριστικά συντάγματος:

1. Επίδραση από τα γαλλικά συντάγματα.
2. Διακήρυξη ελληνικής ανεξαρτησίας.
3. Θέσπιση αβασίλευτης δημοκρατίας (μοναδική στην Ευρώπη).
4. Ανάδειξη της επανάστασης ως εθνικής και όχι κοινωνικοανατρεπτικής.
5. Οργάνωση διοίκησης: **α. Εκτελεστικό** (κυβέρνηση): πενταμελές - πρόεδρος ο **Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος**. **β. Βουλευτικό:** 70 μέλη - πρόεδρος ο **Δημήτριος Υψηλάντης** - εκπροσωπούνται όμως κυρίως προεστοί.

### **Η Β΄ Εθνοσυνέλευση:**

- **Μάρτιος - Απρίλιος 1823 (Άστρος Κυνουρίας).**
- **Τροποποίηση** του Συντάγματος του 1822 → «**Νόμος της Επιδαύρου**»:
  1. Κατάργηση τοπικών οργανισμών και θεσμού του αρχιστράτηγου.
  2. Ορισμός του **Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη** στο Εκτελεστικό και του **Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου** στο Βουλευτικό.

### **Ο εμφύλιος πόλεμος:**

- Σταδιακή ένταση των αντιθέσεων → αρχικά πολιτική σύγκρουση, αργότερα ένοπλη σύρραξη.

#### **Οι αιτίες του εμφυλίου:**

1. Αντίθεση ανάμεσα στους προνομιούχους (Φαναριώτες, προεστούς ιεράρχες) και στους πρωταγωνιστές του πολεμικού Αγώνα (οπλαρχηγούς, Φιλικούς).
2. Τοπικιστικές αντιθέσεις.
3. Διαφωνίες για διαχείριση του αγγλικού δανείου.
4. Προσωπικές αντιπαλότητες και φιλοδοξίες.

#### **Οι φάσεις του εμφυλίου:**

**α. Πρώτη φάση** (φθινόπωρο 1823 - καλοκαίρι 1824) → Κολοκοτρώνης (Εκτελεστικό) ≠ Μαυροκορδάτος (Βουλευτικό) → Υποστήριξη Μαυροκορδάτου από τους προεστούς της Πελοποννήσου → Υποχώρηση Κολοκοτρώνη.

**β. Δεύτερη φάση** (Ιούλιος 1824 - Ιανουάριος 1825) → Συνασπισμός Μαυροκορδάτου, Υδραίων και Ρουμελιωτών οπλαρχηγών → Απομόνωση Πελοποννησίων από το Βουλευτικό → Εισβολή στην Πελοπόννησο και ήττα Πελοποννησίων → Φυλάκιση Κολοκοτρώνη και Ανδρούτσου.

### **Η Γ΄ Εθνοσυνέλευση:**

- Αρχική σύγκληση → Άνοιξη 1826 (Επίδαυρος) → διάλυση λόγω πτώσης του Μεσολογγίου (10 Απριλίου 1826).

- Τελική σύγκληση → Άνοιξη 1827 (Τροιζήνα).

#### **Αποφάσεις:**

1. Εκλογή **Ιωάννη Καποδίστρια** ως **Κυβερνήτη** (7 χρόνια θητεία).
2. Ψήφιση νέου Συντάγματος («**Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος**»):
  - α.** Προβλέπει διάκριση εξουσιών.
  - β.** Περιέχει φιλελεύθερες ιδέες (π.χ. ανεξιθρησκία, ατομικά δικαιώματα, κατάργηση δουλείας).
  - γ.** Είναι το πιο δημοκρατικό σύνταγμα της εποχής.